

Pungmejse (*Remiz pendulinus*) i Danmark 1966 og 1967

Af

FINN SALOMONSEN

(With a Summary in English: *The Penduline Tit (Remiz pendulinus) in Denmark in 1966 and 1967.*)

Om Pungmejsens (*Remiz pendulinus*) forekomst og yngleforhold i Danmark i 1964 og 1965 har jeg berettet i to artikler her i tidsskriftet (D.O.F.T. 1965, **59**: 41–47, og 1966, **60**: 108–117). Det vil være formålstjenligt også at omtale denne sjældne fugls optræden her i landet i de følgende år*.

I 1966 byggede en Pungmejse rede i Porsemosen vest for København, hvor adskillige ornithologer iagttog den i tiden fra 30. maj til slutningen af juni. Reden blev opdaget af flere iagttagere, uafhængig af hinanden, derunder hr. EBBE HANSEN og hr. KIM FROST LARSEN. Sammen med sidstnævnte var jeg ude at se på reden den 25. juni. Som omtalt i min artikel 1965 fandtes en rede af Pungmejse også i Porsemosen i 1964. Reden i 1966 var anbragt ca. 200 m vest for det sted hvor reden fandtes i 1964. Den var bygget i en birk, ca. 2 m over jorden, tæt ved vandet i en dyb grøft, et par hundrede meter inde i en tæt rørskov. Reden hang ganske frit og havde to kviste indvævet i siden, således som det i reglen er tilfældet. Den 25. juni var reden rimeligvis forladt, idet der ikke observeredes

nogen fugle, men dagen før havde hr. FROST LARSEN iagttaget begge fuglene og hørt dem udstøde nogle sagte, rørspurveagtige lyde. Den 30. juni og i de første dage af juli aflagde forskellige ornithologer (C. A. BLUME, ARTHUR CHRISTIANSEN, EBBE HANSEN og EBBE THOMSEN) besøg ved reden, men så heller ingen fugle, hvorfor man måtte betragte reden som forladt. Den 8. juli blev reden skåret ned og blev senere af hr. B. FÜRST-HANSEN foræret til Zoologisk Museum. Reden er afbildet i fig. 1, og det ses at den i alle henseender er ganske typisk. Den indeholdt 10 æg, der næsten ikke var rugede. Kuld størrelsen var således ekstraordinært stor, omend ikke enestående. Enkelte af de meget tyndskallede æg gik i stykker, men de 9 opbevares på Zoologisk Museum, deraf 6 ubeskadigede. Dette pars skæbne var således ikke meget forskelligt fra parrets i 1964. I begge tilfælde blev der bygget rede, lagt fuldt kuld, men rugningen blev kun lige påbegyndt før fuglene forsvandt. Andre redefund er ikke gjort i 1966.

I 1967 blev der fundet 3 reder, af hvilke der blev bragt unger på vingerne i den ene. Det vellykkede resultat blev opnået af et par, der ynglede i Hundsemyre på Bornholm, altså sammesteds som det par

* De i denne artikel beskrevne forekomster er godkendt af Sjældenhedsudvalget. *Records described in the present paper have been approved by the rarity-committee.*

der fik unger i 1965. Første gang fuglene blev iagttaget var på Dansk Ornithologisk Forenings ekskursion 23. april, da både han og hun blev set. Næste iagttagelse blev gjort af et par skånske ornithologer (CARL AXEL BAUER, SVEND KOCH), der besøgte Hundsemyre 14. maj. De fandt også reden, som de i brev til mig betegnede som »halvfærdig«. Der var nu kun en enkelt fugl (hannen), og den blev iagttaget i en times tid. Om de senere begivenheder har ERIK BIERING fortalt i en interessant artikel i »Berlingske Tidende« for 9. juli 1967, illustreret med en række særdeles fine fotografier. Reden var anbragt højt oppe i en af Hundsemyres højeste birketræer, højere oppe end det plejer at være tilfældet. Fodringen af ungerne begyndte den 1. juni. Den 20. juni kunne avlsbruger GEORG KRUSE, en af mosens ejere, konstatere at ungerne var bragt på vingerne. Et par dage efter skar han reden ned og tog den med sig. Under et besøg hos ham 11. juli i hans hjem i Snogebæk havde jeg lejlighed til at undersøge reden, der var af den sædvanlige type. GEORG KRUSE havde anbragt reden sammen med den fra 1965 som et morsomt blikfang i et af sine vinduer ud mod vejen.

Ved sammenligning med datoerne for parrets ynglecycclus i 1965 ses det, at parret i 1967 var omkring 10 dage tidligere på færde. Til gengæld var det andet par i 1967 meget sent på det. Ifølge ERIK BIERING blev den anden rede fundet i Hundsemyre omkring den 1. juni, men var da kun halvfærdig. Det medfølgende billede i hans artikel viser, at rederøret endnu fuldstændigt manglede. Kun én fugl (hannen) blev iagttaget, ivrigt byggende rede. Denne var anbragt inde i en pilebusk, hvilket også tydeligt fremgår af et af fotografierne i BIERINGS artikel. GEORG KRUSE fortalte mig, at han ikke vidste noget om denne redes videre skæbne. I en artikel om Pungmejerne i Hundsemyre i »Bornholms Tidende« for 15. september 1967 står der om denne anden

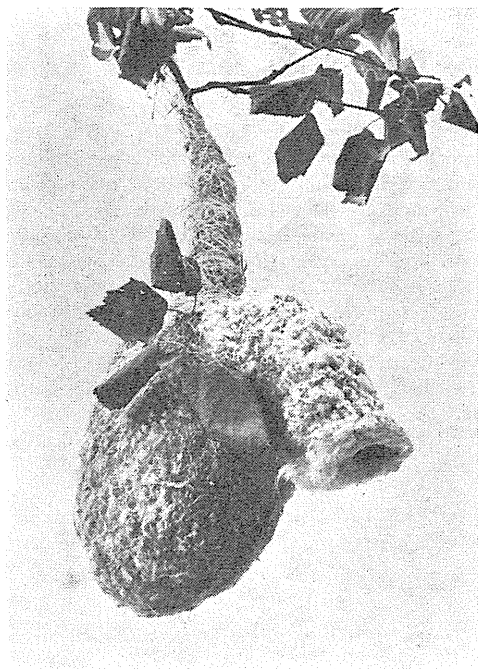

Fig. 1. Pungmejsereden fra Porsemose 1966.

Fig. 1. The nest of the Penduline Tit from Porsemose 1966.

rede, at »den blev ikke gjort færdig, hvad årsagen så end kan have været«.

Den tredje rede af Pungmejsen i 1967 er fra egnen omkring København, lige som alle de tidligere sjællandske reder. Den blev fundet 17. oktober 1967 i en mose mellem Terkelskov og Farum Lillevang, hvor den var anbragt i en birk i ca. 4 meters højde, hængende ud over et gammelt tørveskær. Den blev taget ned af en skovfoged og af hr. HENRIK NIELSEN, Lyngby, foræret til Zoologisk Museum. Reden er kun halvfærdig og har form af en dyb kurv med bred hank. Den er i sin bygning nået til det samme stadium som den der blev fundet i Kagsmose i 1965 og må være blevet forladt af hannen på et ret tidligt tidspunkt.

SUMMARY IN ENGLISH

The Penduline Tit (Remiz pendulinus (L.)) in Denmark in 1966 and 1967.

The Penduline Tit, which formerly not was recorded from Denmark, made a breeding attempt near Copenhagen in 1964, and four attempts in 1965, three of which near Copenhagen and one at Hundsemyre on the island of Bornholm. Only the latter was successful; the young were fledged at about 1. July. Cf. F. SALOMONSEN, Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. 1965, **59**: 41-47, and 1966, **60**: 108-117. In 1966 a nest was found in Porsepose near Copenhagen, placed in a birch at a height of about 2 m. The nest is shown in fig. 1. The birds were observed from 30. May to 24. June, when the nest was abandoned. The nest contained 10 eggs, which were practically not brooded (large clutch-size).

In 1967 two nests were found in the marsh Hundsemyre on Bornholm. The first of these nests

was placed high up in a birch. The first observation of the birds was made on 23. April; the nest was half finished on 14. May; feeding of young was observed 1. June, and the young were fledged about 20. June. The other nest was placed in a willow and was about half finished at 1. June and was subsequently abandoned. A third nest was found in 1967 in a marsh between the forests Terkelskov and Farum Lillevang, about 15 kilometers northwest of Copenhagen. It was placed in a birch at a height of about 4 meters, hanging over the water's edge of a peat bog. It was not found until 17. October and was only half finished. This nest as well as the 1966-nest are kept in the Zoological Museum, Copenhagen, while the first mentioned Hundsemyre nest from 1967 is kept in a private collection on Bornholm.

Manuskriptet modtaget dec. 1967.

Forfatterens adresse: Zoologisk Museum, Universitetsparken 15, København Ø.